

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2023 m. sausio 12 d. Nr. 6V-01 (1.2)

Vilnius

Posėdžio pradžia: 2023 m. sausio 12 d. 14:00

Posėdžio pirmininkas: Rimvydas Rubavičius

Posėdžio sekretorius: Juozas Meldžiukas.

Posėdis vyksta nuotoliniu būdu (Microsoft Teams nuotolinio susitikimo įrankis).

Dalyvauja:

Vilma Augienė (Socialinės apsaugos ir darbo ministerija), Raimonda Bogužaitė (Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (toliau – LiJOT), Laura Janušienė (Lietuvos savivaldybių asociacija), Domantas Katelė (LiJOT, Marta Matuzonytė (Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga (toliau – PLJS), Klaudijus Melys (LiJOT), Klėja Merčaitytė (LiJOT), Vladas Polevičius (LiJOT), Rimvydas Rubavičius (PLJS), Albinas Vilčinskas (Kultūros ministerija).

Svečiai: Jonas Laniauskas (Jaunimo reikalų agentūra (toliau – JRA), Juozas Meldžiukas (JRA), Eglė Došienė (JRA), Gintarė Stankevičienė (JRA), Eitvydas Zurba (SADM), Eglė Vainilavičiūtė (SADM), Valda Karnickaitė (SADM), Eglė Čaplikienė (Neįgaliųjų reikalų departamentas, (toliau - NRD), Lina Gulbinė (NRD), Rita Karpuvienė (NRD), Miglė Kolinytė (Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba), Roberta Ragaišytė (Ekonomikos ir inovacijų ministerija)

Kvorumas yra.

DARBOTVARKĖ:

1. Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas (*JRT pirmininkas R. Rubavičius, 5 min.*);
2. Lygios galimybės: situacijos apžvalga. *Su kokiais iššūkiais lygių galimybių srityje susiduria žmonės, jaunimas? (Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos Diskriminacijos prevencijos ir komunikacijos grupės patarėja Miglė Kolinytė, 15 min.)*;
3. Lygios galimybės: neįgaliųjų įtrauktis (*Neįgaliųjų reikalų departamento Stebėsenos ir kontrolės skyriaus vedėja Lina Gulbinė, 15 min.*);
4. Lygios galimybės: teisinis reglamentavimas. Teisinė situacija lygių galimybių srityje. Kas padaryta per pastaruosius metus? Kokių pokyčių dar reikia? (*SADM Lygių galimybių vyrų ir moterų lygybės grupės vyr. patarėjas Eitvydas Zurba, 15 min.*);
5. Lygios galimybės: lygių galimybių koordinatoriai savivaldybėse. Koks planas? Ką jie veiks ir pan.? (*SADM Lygių galimybių vyrų ir moterų lygybės grupės vyr. patarėja Vaida Karnickaitė, 15 min.*);
6. Kiti klausimai (JT delegato klausimo aptarimas) (*Pasisako JRT pirmininkas R. Rubavičius, 5 min.*).

1. **SVARSTYTA.** Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas
Pristato: R. Rubavičius.

NUTARTA:

Bendru sutarimu nutarta patvirtinti posėdžio darbotvarkę;

2. SVARSTYTA. Lygios galimybės: situacijos apžvalga.

Pristato: M. Kolinytė

Lygios galimybės yra suprantamos taip, kaip tų pačių teisių, sąlygų, galimybių suteikimas visiems, nepriklausomai nuo tapatybės bruožų. Yra baigtinis sąrašas sričių kuriose galioja diskriminacijos draudimas. Pagal užklausų skaičių daugiausia sulaukiama dėl lyties, negalios diskriminacija dėl amžiaus pagal užklausas – trečioje vietoje, tiesa daugiausia kreipiasi pagyvenę asmenys. Yra atvejų, kai kreipiamasi dėl aprangos mokykloje (pvz. dėvėti kelnes ar sijonus) tai yra diskriminacinis reikalavimas. Ugdymo ar mokymo medžiaga taip pat gali būti pripažinta diskriminacija – dėl to gali kreiptis tiek pilnamečiai, tiek ir nepilnamečiai. Pilnamečiai gali pateikti skundą LGKT, nepilnamečiai asmenys gali kreiptis į LGKT, informuoti, konsultuotis. Darbo rinkoje gali būti pripažinta diskriminacija skelbimai, kuriuose nurodomas kandidatų (pretendentų) amžius. LGKT mato bendradarbiavimo poreikį su jaunimo organizacijomis lytiškumo ugdymo, seksualinio priekabiavimo srityse.

Pasisako: R. Rubavičius, V. Augienė, E. Zurba, V. Polevičius.

NUTARTA: Informacija išklaudyta.

3. SVARSTYTA. Lygios galimybės: neįgaliųjų įtrauktis.

Pristato: L. Gulbinė.

Aptariant statistikos klausimą, NRD renka informaciją apie darbingo amžiaus žmones ir vaikus. Vaikams ir jaunimui negalia nustatoma rečiau, nei kitoms amžiaus grupėms. Savo vykdomose priemonėse NRD iš esmės neišskiria jaunimo kaip tikslinės grupės, išskyrus keletą priemonių. Pavyzdžiui, studentų su negalia rėmimas. Pastebėta, kad vis mažiau studentų su negalia studijuoja aukštosiose mokyklose, manoma, kad tą lemia keli faktoriai: nežinojimas apie finansinės pagalbos priemones, tiek asmenų su negalia ir visuomenės nuostatos, kurias siekiama keisti, o taip pat ir atleidimas nuo brandos egzaminų. Jaunimas taip pat gali naudotis būsto pritaikymo neįgaliesiems priemone, kuriose vienas iš prioritetų ir besimokantis ar studijuojantis jaunimas su negalia, vaikai ir jaunimas iki 18 m., taip pat asmeninės pagalbos priemone, veikiančia nuo 2021 m. liepos. Remiantis vykdytos apklausos duomenimis, manoma, kad apie 10 proc. paslaugos gavėjų yra jaunimas. Taip pat jaunimas yra viena tikslinių grupių NRD įgyvendinamame projekte „Nuo globos link galimybių: bendruomeninių paslaugų plėtra“.

Pasisako: V. Polevičius, K. Merčaitytė.

NUTARTA: Informacija išklaudyta.

4. SVARSTYTA. Lygios galimybės: teisinis reglamentavimas. Teisinė situacija lygių galimybių srityje. Kas padaryta per pastaruosius metus? Kokių pokyčių dar reikia?

Pristato: *E. Zurba*.

Teisiniu reglamentavimu siekiama spręsti įvairias diskriminacijos rūšis, pvz. Ir dėl šeiminių padėties, darbo rinkoje, pvz. jauniems žmonėms sukūrus šeimą ir reikalaujant iš darbdavio įstatymais nuteiktų lengvatų ir galimybių, apsaugoti nuo diskriminacijos ir persekiojimo pranešėjus, liudininkus. Įrodinėjimo našta yra perkeliama atsakovui. Pastaruoju metu keičiama arba planuojama keisti bent keletą teisės aktų, siekiant labiau įtvirtinti lygių galimybių ir nediskriminavimo principus įvairiose srityse – reglamentuojant institucijų ir įstaigų veiklą, strateginiame valdyme, baudžiamojoje teisėje kovojant su neapykantos kalba, neapykantos kurstymu viešojoje erdvėje, internete, socialiniuose tinkluose.

NUTARTA: Informacija išklaudyta.

5. SVARSTYTA. Lygios galimybės: lygių galimybių koordinatoriai savivaldybėse. Koks planas? Ką jie veiks ir pan.?

Pristato: *V. Karnickaitė*.

Savivaldybių atsakomybė kyla iš teisinės bazės, įpareigojančios savivaldybes užtikrinti įstatymuose numatytas galimybes, garantijas ir nuostatas. Savivaldybes galima vertinti kaip darbdavį ir kaip paslaugų teikėją. Parengta pažangos priemonė, kuria siekiama įgyvendinti pilotinį projektą - iš pradžių 5 skirtingo tipo savivaldybėse įgyvendinti veiklas, išbandant naujos pareigybės – lygių galimybių koordinatoriaus funkcijas. Šios funkcijos aptartos su suinteresuotais partneriais. Tai – dalyvavimas strateginio planavimo procesuose, teisės aktų inicijavimas ir rengimas, jų įgyvendinimo ir poveikio stebėseną, aktualios statistikos rinkimas, kaupimas, analizė, tarpžinybinis ir tarpsektorinis bendradarbiavimas, užsienio gerosios patirties perėmimas ir sklaida. Jei modelis pasiteisins, galima bus planuoti jo tęstinumą ir plėtrą.

Pasisako: *V. Polevičius*,

NUTARTA: Informacija išklaudyta.

6. SVARSTYTA. Informacija ir kiti klausimai.

Pristato: *R. Rubavičius*.

Siūloma kitą posėdį rengti vasario 9 d. 14:00. Siūloma jame grįžti prie jau nagrinėtų klausimų, kuriais dar nėra parengti pasiūlymai nuo JRT arba priimtas galutinis sprendimas – pavyzdžiui Jungtinių tautų delegato klausimas, emocinė sveikata, dezinformacija, įvertinti gautus institucijų atsakymus į JRT pasiūlymus.

Pasisako V. Augienė, J. Laniauskas.

NUTARTA: Bendru sutarimu nutarta rengti kitą JRT posėdį vasario 9 d. 14:00 ir nagrinėti klausimus, kuriais dar nėra parengti JRT pasiūlymai ar priimtas galutinis JRT sprendimas, įvertinti gautus institucijų atsakymus į JRT pasiūlymus.

Posėdžio pirmininkas

Rimvydas Rubavičius

Posėdžio sekretorius

Juozas Meldžiukas

